

Společná část maturitní zkoušky v roce 2023

MONIKA PUŠKINOVÁ

Cílem článku je shrnout základní pravidla konání společné části maturitní zkoušky, popsat podmínky konání společné části maturitní zkoušky cizinců dle Lex Ukrajina a upozornit na zjištění České školní inspekce související s touto částí maturitní zkoušky. Text článku se vztahuje na střední školy všech zřizovatelů.

Základní pravidla konání společné části maturitní zkoušky

Společná část maturitní zkoušky je upravena § 78 a § 78a školského zákona. Tato pravidla konání společné části maturitní zkoušky byla naposledy novelizována s účinností od 1. 10. 2020¹. Podrobnější normy konání didaktických testů obsažené v § 5 až 13 vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách

maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „maturitní vyhláška“), byly novelizovány s účinností od 15. 10. 2020² a s účinností od 1. 1. 2022³.

Důsledkem uvedených změn je redukce společné části maturitní zkoušky pouze na zkoušky ve formě didaktických testů a prodloužení doby konání většiny z nich. Porovnání doby trvání jednotlivých didaktických testů je obsaženo v následující tabulce.

	Účinnost do 31. 12. 2021	Účinnost od 1. 1. 2022
Didaktický test ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura	trvá 75 minut	trvá 85 minut
Didaktický test ze zkušebního předmětu cizí jazyk	trvá 100 minut, z toho <ul style="list-style-type: none"> ■ 40 minut poslechová část testu a ■ 60 minut část testu ověřující čtení a jazykové vědomosti a dovednosti 	trvá 110 minut, z toho <ul style="list-style-type: none"> ■ 40 minut poslechová část testu a ■ 70 minut část testu ověřující čtení a jazykové vědomosti a dovednosti
Didaktický test z matematiky	trvá 120 minut	trvá 135 minut
Didaktický test z matematiky rozšiřující	trvá 150 minut	trvá 150 minut

¹ Změna byla realizována zákonem č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

² Změna byla realizována vyhláškou č. 405/2020 Sb., kterou se mění vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 3/2015 Sb., o některých dokladech o vzdělání, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů.

³ Změna byla realizována vyhláškou č. 530/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 3/2015 Sb., o některých dokladech o vzdělání, ve znění pozdějších předpisů.

Jak je známo, v rámci společné části maturitní zkoušky

- žák povinně koná didaktický test z českého jazyka a literatury,
- volí a následně povinně koná buď didaktický test z cizího jazyka, nebo didaktický test z matematiky.

Žák se může ve společné části dále přihlásit až ke dvěma nepovinným zkouškám ze zkušebního předmětu cizí jazyk a ze zkušebního předmětu matematika a ze zkušebního předmětu matematika rozšiřující.

Určitým obtížím, které jsou spojeny s použitím pravidel upravujících společnou část maturitní zkoušky, lze předejít díky metodickým informacím MŠMT. Z nich je účelné uvést následující:

- Žák může zvolit pouze takový cizí jazyk, který je ve škole vyučován a který splňuje povinnou dotaci hodin pro profilové zkoušky ve školním vzdělávacím programu daného oboru vzdělání, ve kterém se žák vzdělává, tj. čtyři týdenní vyučovací hodiny za celou dobu vzdělávání. (Musí se zároveň jednat o cizí jazyk uvedený v § 7 vyhlášky – anglický, francouzský, německý, ruský a španělský jazyk.)⁴
- Žák, který koná didaktický test z matematiky, bude mít v profilové části o jednu známku méně, neboť na konání

didaktického testu z matematiky již nenavazuje žádná povinná profilová zkouška.⁵

- Pokud si žák vybere v rámci společné části zkoušku z matematiky, nemá to vliv na jeho možnost volby zkoušky z matematiky i v profilové části, pokud tato bude ředitelem školy stanovena mezi povinnými nebo nepovinnými (volitelnými) zkouškami.⁶

Opatření obecné povahy Maturitní zkouška

Opatření obecné povahy Maturitní zkouška, čj. MSMT-31581/2022-1,⁷ určuje speciální podmínky konání maturitní zkoušky cizinců dle § 1 odst. 1 zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“), a to v jarním a podzimním zkušebním období roku 2023 (maturitní zkoušky konané v řádném, opravném či náhradním termínu).

Konání společné části maturitní zkoušky ovlivňuje ve dvou momentech.

1. Přihlašování k maturitní zkoušce v roce 2023

Pravidlo dané právním předpisem	Pravidlo dané opatřením obecné povahy Maturitní zkouška
<p>Podle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona platí: <i>Osoby, které se vzdělávaly alespoň 4 roky v přecházejících 8 letech před příslušnou zkouškou ve škole mimo území České republiky, mají právo na úpravu podmínek a způsobu konání zkoušky ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura u společné části maturitní tak, aby byla zachována rovnost přístupu ke vzdělání.</i></p> <p>Použití uvedeného pravidla závisí na tom, že žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ o úpravu podmínek a způsobu konání zkoušky požádá a ■ přiloží úředně ověřené kopie dokladů o vzdělání vydaných školou mimo území České republiky, včetně jejich překladu do českého jazyka [§ 4 odst. 2 písm. h) a § 4 odst. 3 maturitní vyhlášky]. 	<p>Podle čl. I odst. 1 opatření obecné povahy cizinec podle § 1 odst. 1 Lex Ukrajina může v přihlášce k maturitní zkoušce k jarnímu nebo podzimnímu zkušebnímu období 2023 čestným prohlášením nahradit</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ úředně ověřené kopie dokladů o vzdělání vydaných školou mimo území České republiky dle § 4 odst. 3 maturitní vyhlášky, a to ■ pokud doklady nemá.

⁴ Metodika k vyhlášce č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, ve světle dotazů ze škol. MŠMT [online]. 2022, s. 2 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://sdv.msmt.cz/file/58808/>.

⁵ Tamtéž.

⁶ Tamtéž.

⁷ Opatření obecné povahy Maturitní zkouška. MŠMT [online]. [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/opatreni-obecne-povahy-maturitni-zkouška>.

LEGISLATIVA

2. Použití Pravidel českého pravopisu	
Pravidlo dané právním předpisem	Pravidlo dané opatřením obecné povahy Maturitní zkouška
Podle § 5a Lex Ukrajina může MŠMT určit opatřením obecné povahy ve vztahu k cizincům odlišný způsob nebo podmínky ukončování vzdělávání, pokud by postup podle školského zákona nebo Lex Ukrajina nebyl možný nebo by způsobil nezanedbatelné obtíže.	Podle čl. I odst. 2 opatření obecné povahy cizinec dle § 1 odst. 1 Lex Ukrajina konající maturitní zkoušku v roce 2023 může při konání didaktického testu z českého jazyka a literatury použít Pravidla českého pravopisu .

Pro přehlednost a rychlou orientaci v jednotlivých normách jsou v tabulce přiřazena k jednotlivým didaktickým testům

pravidla konání společné části maturitní zkoušky stanovená maturitní vyhláškou a opatřením obecné povahy.

	Pravidla stanovená maturitní vyhláškou		Pravidla stanovená opatřením obecné povahy Maturitní zkouška
	Doba trvání	Úprava podmínek	
Didaktický test ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura	85 minut	na žádost žáka dle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona <ul style="list-style-type: none"> se prodlužuje doba konání didaktického testu z českého jazyka a literatury o 30 minut a žák má možnost použít překladový slovník 	<ul style="list-style-type: none"> pokud cizinec dle § 1 odst. 1 Lex Ukrajina čestně prohlásí, že se vzdělával alespoň čtyři roky v přecházejících osmi letech před příslušnou zkouškou ve škole mimo území České republiky, využije se uzpůsobení pro žáky dle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona cizinec dle § 1 odst. 1 Lex Ukrajina může použít Pravidla českého pravopisu
Didaktický test ze zkušebního předmětu cizí jazyk	110 minut, z toho <ul style="list-style-type: none"> 40 minut poslechová část testu a 70 minut část testu ověřující čtení a jazykové vědomosti a dovednosti 	–	–
Didaktický test z matematiky	135 minut	na žádost žáka dle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona <ul style="list-style-type: none"> se prodlužuje doba konání didaktického testu o 10 minut a žák má možnost použít překladový slovník 	<ul style="list-style-type: none"> pokud cizinec dle § 1 odst. 1 Lex Ukrajina čestně prohlásí, že se vzdělával alespoň čtyři roky v přecházejících osmi letech před příslušnou zkouškou ve škole mimo území České republiky, využije se uzpůsobení pro žáky dle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona
Didaktický test z matematiky rozšiřující	150 minut	na žádost žáka dle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona <ul style="list-style-type: none"> se prodlužuje doba konání didaktického testu o 15 minut a žák má možnost použít překladový slovník 	<ul style="list-style-type: none"> pokud cizinec dle § 1 odst. 1 Lex Ukrajina čestně prohlásí, že se vzdělával alespoň čtyři roky v přecházejících osmi letech před příslušnou zkouškou ve škole mimo území České republiky, využije se uzpůsobení pro žáky dle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona